

**Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore**

OLIMPIJADA ZNANJA 2019.

**Test iz Biologije
Za III razred srednje škole**

Uputstvo za takmičare:

- Test se rješava 90 minuta.
- Odgovori se moraju pisati isključivo plavom ili crnom hemijskom olovkom. Odgovori napisani grafitnom olovkom ili hemijskom koja se može brisati neće se uzimati u obzir pri bodovanju, kao ni odgovori koji nijesu čitko i jasno napisani.
- Odgovori se ne smiju prepravljati ili brisati korektorom. Ispravljeni odgovori se neće pregledati.
- Za svaki zadatak koji ima više tačnih odgovora to je i naglašeno u zagradi.
- Zadaci sa više tačnih odgovora djelimično se boduju samo u slučaju kada nema netačnih i u zadacima tipa slika, grafikona, tabela i sl, kada svaki odgovor za sebe može da nosi odgovarajući broj poena.
- Za vrijeme rada nije dopuštena upotreba mobilnih telefona, niti napuštanje prostorije u kojoj se odžava takmičenje.

Šifra takmičara:

MAKSIMALAN BROJ POENA	BROJ OSTVARENIH POENA TAKMIČARA
100	

Komisija:

Podgorica, 11. 05. 2019.

1. Poslije ručka ste legli na trosjed da se odmorite. Glasno zvono na vratima vas je primoralo da hitro ustanete. Osjećate vrtoglavicu, nemoć i morate sjesti. Ovo, ni malo prijatno stanje, je izazvano:

- a) nedostatkom hemoglobina.
- b) lošim snom.
- c) padom krvnog pritiska.
- d) povećanim adrenalinom.

(3)

2. Sve ćelije nastaju od zigota. Medjutim, diferenciranu ćeliju čini specifičnom:

- a) njen oblik i veličina.
- b) sastav fosfolipida u membrani.
- c) tip organela koje posjeduje.
- d) tip proteina koji sintetiše.

(3)

3. Zaokruziti slovo **T** iza izraza koji su tačni i slovo **N** iza izraza koji nisu tačni.

a) Za bakterijske infekcije koriste se anti mikotici.	T	N
b) Mliječne žlijezde započinju razviće krajem prvog mjeseca embrionalnog razvoja kod oba pola.	T	N
c) Hladnoća izaziva povećano lučenje adrenalina.	T	N
d) Limfa se razlikuje od krvi po odsustvu makrofaga.	T	N
e) Ćelije epidermisa su unipotentne.	T	N
f) Proces oksidativne fosforilacije se odvija u matriksu mitohondrija.	T	N

(3)

4. Veoma loša vijest može da izazove stresno stanje koje se ispoljava kroz niz fizioloških promjena. Koja od slijedećih promjena se dešava:

- a) pad krvnog pritiska
- b) usporavanje rada srca
- c) usporavanje varenja
- d) smanjenje znojenja

(3)

5. Koji od navedenih hormona utiču na funkciju jajnika?
(zaokružite tačne odgovore)

- a) TSH
- b) prolaktin
- c) FSH
- d) LH
- e) ACT

(3)

6. Nakon dužeg gladovanja naše tijelo se snalazi i traži način da dodje do energije. Koji hormon će nam pomoći da, iz naših zaliha, dodjemo do osnovnog izvora energije-glukoze?

---

(2)

7. Šta je tačno o funkciji disajnih puteva?
(zaokružite tačne odgovore)

- a) Vazduh se vlaži i zagrijava skoro do tjelesne temperature u nosu.
- b) Vazduh se vlaži i zagrijava skoro do tjelesne temperature u ustima.
- c) Prečišćavanje vazduha se uglavnom vrši u dušniku.
- d) Prečišćavanje vazduha se uglavnom vrši u nosu.

(3)

8. Šta nije tačno za glatke mišiće?

- a) Grade krvne sudove.
- b) Inervišu ih simpatikus i parasimpatikus.
- c) Grade unutrašnje organe.
- d) Oni su pod kontrolom volje.

(3)

9. Hipotalamus reguliše sve osim:

- a) Intenzitet seksualnog nagona
- b) Ponašanja
- c) Pokrete
- d) Krvni pritisak
- e) Ishranu

(3)

10. Glikoliza je proces koji se odvija:

- a) u mitohondrijama.
- b) uz prisustvo kiseonika.
- c) uz izdvajanje 2 ATP-a
- d) uz izdvajanje 36 ATP-a.

(2)

11. Poveži funkcije zona u mozgu sa nazivom zona.

(Upisati odgovarajuće slovo na predvidjenoj crtici)

- A- primarna slušna zona
- B- Brokina zona
- C- Motorna zona
- D- Vidna zona
- E- Vernikeova zona

_____ daje riječima značenje, osoba razumije šta joj se govori

_____ kontroliše govorni aparat (jezik, usne, grkljan)

_____ pretvara nervne impulse u osjećaj zvuka

_____ izdaje komande za artikulisano izgovaranje riječi

(4)

12. Bakterijska crijevna flora je odgovorna za produkciju:

- a) vitamina B kompleksa i vitamina K
- b) vitamina A i E
- c) vitamina C
- d) vitamina D

(3)

13. Kada je neka osoba kaheksicna znači da:

- a) je "elegantno popunjena"
- b) ima prekomjernu tjelesnu masu
- c) ima atletsku gradju
- d) ima najteži oblik pothranjenosti

(3)

14. Povećane vrijednosti ugljenmonoksida (CO) u atmosferi mogu imati fatalan ishod. Na kojoj osobini se zasniva toksičnost CO?

---

(3)

15. Krvno-moždanu barijeru teško prolazi:

- a) Kiseonik
- b) Ugljendioksid
- c) Joni vodonika
- d) Ugljenmonoksid

(3)

16. Danas je vruće i tijelo ti je pregrijano. Što se to događa u organizmu: (zaokruži tačne odgovore):

- a) hormonima se stimuliraju kataboličke reakcije
- b) šire se krvni kapilari
- c) uključuju se mehanizmi za očuvanje toplote
- d) povećava se dotok krvi u kožu
- e) oslobađa se znoj

(3)

17. Žuč je ekskret/sekret koji sadrži (zaokruži tačne odgovore):

- a) Bilirubin
- b) Holate
- c) Lecitin
- d) Holesterol

(4)

18. Tvoj prijatelj se zabrinuo kad je saznao da u krvnom serumu nema aglutinine. Ti kao dobar biolog mu objašnjavaš što to znači. Tvoj prijatelj (zaokruži tačne odgovore)

- a) ima krvnu grupu 0
- b) na eritrocitu ima antigene A i B
- c) može primiti krv od 0, A, B, AB
- d) je univerzalni davalac
- e) ima krvnu grupu AB

(3)

19. Šta nije tačno za debelo crijevo?
(zaokruži tačne odgovore)

- a) u njemu se odvija upijanje vitamina
- b) u njemu se odvija upijanje vode
- c) u njemu se nalaze brojne duboke pregrade
- d) u sluzokoži ima malo ćelija koje izlučuju sluz
- e) u njemu se nalaze brojne resice

(3)

20. Vakcinacijom:
(zaokruži tačne odgovore)

- a) se u tijelo unose presintetisana specifična antitijela
- b) tijelo dobija senzibilizirane citotoksične T limfocite
- c) tijelo dobija mikroorganizam neizmijenjene antigene strukture
- d) se aktivira primarna imunološka reakcija
- e) se podstiče sekundarna imunološka reakcija

(3)

21. Sistola pretkomora:
(zaokruži tačne odgovore)

- a) potjeraće krv u arterije
- b) dešava se pri depolarizaciji AV- čvora
- c) dešava se pri depolarizaciji SA- čvora
- d) pri tome su trikuspidalni i mitralni zalisci otvoreni
- e) tada su otvoreni polumjesečasti zalisci

(3)

22. Svaki od hormona sa lijeve strane poveži sa po jednom strukturom iz desnog stupca koja predstavlja ciljno tkivo tog hormona, upisivanjem odgovarajućeg rednog broja na praznu crtu.

1. kortizol	_____ egzokrini dio gušterače
2. FSH	_____ žučni mjehur
3. eritropoetin	_____ žuto tijelo
4. sekretin	_____ kanalići u testisima
5. LH	_____ koštana srž
	_____ silazni i uzlazni kanalići nefrona
	_____ ćelije jetre i odbrambenog sistema

(3,5)

23. Na prazne crte upiši brojeve od 1 do 5 da dobiješ tačan redosled događaja koji mehanizmom povratne sprege dovode do ovulacije.

- _____ porast LH iznad FSH
- _____ prelazak žutog u bijelo tijelo
- _____ nagli porast estrogena
- _____ pucanje Graafvog folikula i pražnjenje njegovog sadržaja u trbušnu šupljinu
- _____ pad količine progesterona ispod granične vrijednosti

(2,5)

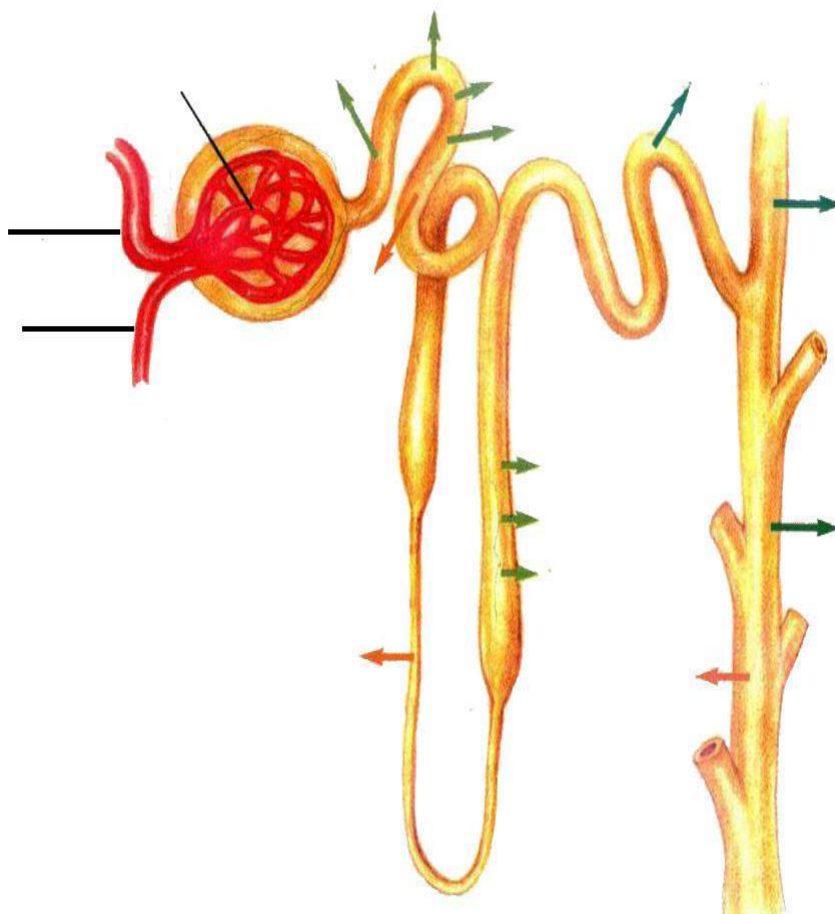
24. Ana uvijek nakon obroka pojede čokoladicu, a Ivan jabuku. Zaokruži tvrdnje koje su tačne.

- a) Ivan neće imati opstipaciju.
- b) U Aninim ustima smanjivaće se pH.
- c) U Aninom želucu će se povećati lučenje pepsina.
- d) U Ivanovim crijevima će se povećati lučenje celulaze
- e) Osjećaj zadovoljstva kod Ane i Ivana smanjiće lučenje digestivnih sokova

(3)

25. Posmatraj sliku i odgovori na zahtjeve.

Na slici je prikazan transport materija u nefronu. Obilježi označene djelove na slici, a na strelicama napiši o transportu kojih materija se radi. Takodje, pored svake strelice stavi odgovarajući broj u zavisnosti od toga na koji način se transportuju navedene materije: 1- aktivan transport, 2-pasivan transport, 3-transport regulisan hormonima.

(8)

26. Sledeća slika prikazuje tipove _____ tkiva.

Na prazne crte uz strukturu navedi jedno slovo koje se odnosi na tip gore navedenog tkiva prisutnog u građi te strukture.

_____ mokraćni mjehur

_____ žvakaći mišić

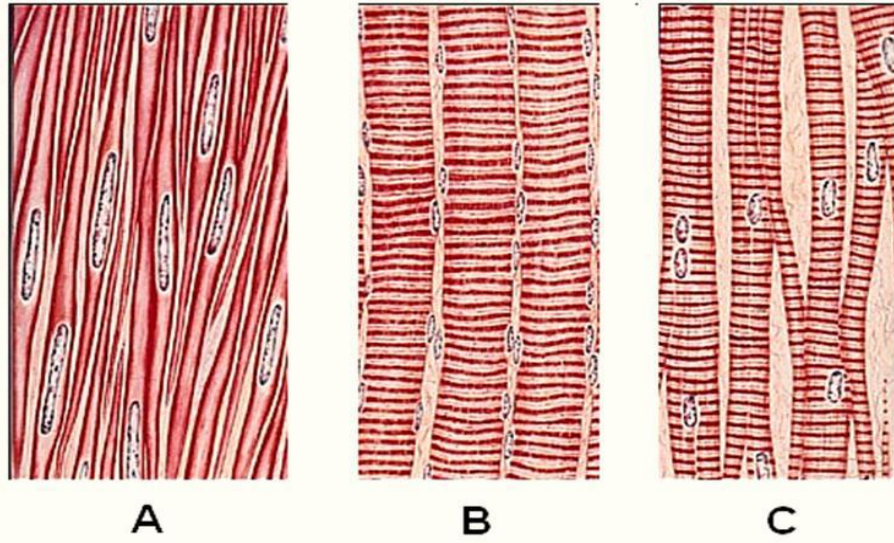
_____ kožna arteriola

_____ žučovod

_____ dijafragma

_____ miokard pretkomore

(3,5)

- 27.** Za ručak si pojeo/ pojela: čorbu od povrća, pileći batak, pire krompir i zelenu salatu, a za desert kolač sa sirom. U tablici dopuni nazive enzima kojima se razgrađuju navedene namirnice u pojedinim djelovima sistema za varenje.

	Usta	Jednjak	Želudac	Dvanaestop. crijevo	Tanko crijevo	Debelo crijevo
Čorba od povrća						
Pileći batak						
Pire krompir						
Zelena salata						
Kolač sa sirom						

(7,5)

28. Zaokruži tačne tvrdnje.

- a) Ranvijerovo suženje je mjesto na aksonu gdje ne postoji mijelinski omotač.
- b) *Nervus trigeminus* je mješoviti nerv
- c) Kurare je otrov koji djeluje na nivou motorne ploče u kompeticiji sa acetilholinom.
- d) Ovarijum luči nekoliko polnih hormona koji se nazivaju androgeni.

(3)

29. Uloga kortikalnih asocijativnih zona je:

- a) Prijem senzitivnih nadražaja iz cijelog tijela
- b) Odašiljanje motornih impulsa pojedinim grupama mišića
- c) Tumačenje različitih vrsta nadražaja
- d) Sve navedeno je tačno

(3)

30. Tokom evolucije, od prvih primata do savremenog čovjeka nasljedjivala se neutralna mutacija na jednom od gena neophodnih za sintezu jednog vitamina. Kojeg?

(3)